

Taman Insaniah, Dondang Pembukaan

» K-PAP sorot perjalanan keintelektualan, kerohanian penyair

Oleh Hafizah Iszahnid
hafiza@bh.com.my

Puisi bukan luahan spontan atau berkait dengan luahan perasaan, sebaliknya ia terhasil daripada pembacaan, pengalaman, pengamatan dan pemikiran yang akhirnya berkait dengan kredibiliti penyair itu sendiri.

Hal itulah yang menjadi mesej pada Kata Pengarang Kata Pembaca (K-PAP) di Rumah Persatuan Penulis Nasional Malaysia (PENA), Kuala Lumpur, baru-baru ini.

Makna puisi itu dikupas dengan jelas dan mendalam oleh pensyarah Universiti Putra Malaysia (UPM), Prof Madya Dr Arbak Othman ketika memperkatakan kumpulan puisi, *Taman Insaniah* karya Shamsuddin Othman, manakala pensyarah Akademi Seni Warisan dan Budaya (ASWARA), Datuk Dr Baharuddin Ahmad berkongsi pandangannya sebagai pembaca naskhah *Dondang Pembukaan* (Lutfi Ishak).

Shamsuddin ketika berkongsi penulisan *Taman Insaniah* menyebut kumpulan puisi itu sebenarnya himpunan puisi lama yang sebahagianya ditulis sekitar tahun 1990-an, meskipun baru diterbitkan oleh Dewan Bahasa dan Pustaka (DBP) pada bulan lalu.

Sesudah *Taman Percakapan*, *Taman Maknawi* dan kini *Taman Insaniah*, Shamsudin berkata, perkataan ‘taman’ itu sendiri sebenarnya sangat penting dalam kehidupannya sebagai penyair.

Taman dalam persuratan Melayu

“Sejak dahulu, banyak naskhah dalam persuratan Melayu menggunakan perkataan taman walaupun mengambilnya daripada perkataan Arab, iaitu *bustan* yang bermaksud taman,” katanya pada sesi yang dikendalikan oleh Ahli Jawatankuasa PENA, Saifullizan Yahya.

Untuk rekod, antara karya dalam khazanah kepustakaan Melayu yang menggunakan perkataan taman atau bustan termasuklah, *Bustan al-Katibin* dan *Bustan Al Salatin*.

“Ketika menyiapkan himpunan ini, saya bergelut dengan pengajaran peringkat sarjana. Naskhah ini sebenarnya juga dibuat bagi menjayakan teori sarjana saya, iaitu teori insaniah.

“Saya melihat manusia ideal ialah mereka yang memiliki sifat insaniah. Manusia yang ada akal, tetapi dikuasai nafsu, akan susut nilainya sebagai insan,” katanya.

Dari kiri; Baharuddin, Lutfi, Saifullizan, Arbak dan Shamsudin pada K-PAP, membincarkan naskhah *Taman Insaniah* dan *Dondang Pembukaan* di Rumah PENA, Kuala Lumpur, baru-baru ini.

[FOTO HALIM SALLEH / BH]

Sementara itu, Arbak selaku pembaca pula menegaskan berbanding kumpulan puisi yang sebelum ini, *Taman Insaniah* hanya menyentuh sedikit soal tauhid dan ketuhanan, sebaliknya lebih banyak mengkritik manusia yang hidupnya menyimpang daripada jalan keimanan.

Bahasa penentu mutu karya

“Sajak dalam kumpulan ini dibina dengan bahasa yang mudah, tetapi menyentuh kalbu. Ada unsur alegori seperti seekor sawa membelit demokrasi, selain puisi ini sarat dengan kisah politik.”

“Bahasa pengarangnya sangat baik. Sebenarnya bahasa ialah faktor yang menentukan mutu sesuatu karya. Isu yang sama dikupas oleh pengarang berlainan akan mempunyai kesan berbeza kerana bahasa yang digunakan membawa karya itu ke depan,” katanya.

Tambah Arbak, meskipun Shamsudin menggunakan bahasa mudah, beliau mempunyai sensitiviti yang tinggi, tajam dan mendesak pengertian.

Dalam konteks *Dondang Pembukaan* pula, Lutfi sebagai penulisnya turut berkongsi penulisan karya yang menjuarai kategori puisi Sayembara Penulisan Institut Terjemahan & Buku Malaysia (ITBM)-PENA-BH II, sekali gus mengakui naskhah itu berbeza dengan kumpulan puisi pertamanya, iaitu *Kafe* yang dihasilkannya pada tahun 2010.

Renungan dalam diri, adab

“Kalau dalam *Kafe*, saya banyak mencari salah orang dan menyampaikan rasa tidak puas hati itu secara sinis, tetapi *Dondang Pembukaan* ialah renungan ke dalam diri.

“Ada banyak yang tidak kena pada masyarakat hari ini kerana ledakan teknologi menyebabkan

anak muda menjadi biadab hingga menghina dan mengutuk pemimpin. Bukan tidak boleh meneriak, tetapi buatlah dengan adab dan berhikmah,” katanya.

Tambah Lutfi, buku itu ditulis untuk mengajak pembaca melihat ke dalam diri sendiri dengan persoalan mudah, iaitu ketika kita memburukkan orang lain, apakah kita sentiasa betul?

“Kita menulis buku bukan untuk menunjukkan hebat atau pandai, tetapi menyampaikan kebenaran dan ilmu. Justeru, ungkaplah puisi dengan kata-kata yang cantik”

**Lutfi Ishak,
Pengarang *Dondang Pembukaan***

